

PR. CONF. UNIV. DR. DOREL MAN
CURRICULUM VITAE - BIBLIOGRAFIE

DATE BIOGRAFICE:

Liceul Teoretic Târgu Lăpuș 1968-1972

1972-1976 Institutul Teologic Ortodox Universitar din Sibiu (azi Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna” din cadrul Universității „Lucian Blaga”), licențiat în Teologie,

1995-1998 studii doctorale la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Istorie și Filosofie, specializarea istoria medie a României

1998 - 1999 specializare la Centrul Ecumenic Penteli–Atena, Grecia, printr-o bursă eclesiastică.

12 decembrie 2000 susținere teza de doctorat în istorie, intitulată: „Didahiile, norme de educație și pastorație. Prezența lor în viața comunităților românești. Secolul al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea”, sub coordonarea științifică a Acad. prof. univ. dr. Nicolae Edroiu.

EXPERIENȚA PROFESIONALĂ:

1976-1990 preot paroh la Parohia Ortodoxă Baba, cu filia Coroieni, jud. Maramureș și în paralel, din 1977 până în 1990, șef Birou administrativ la Protopopiatul Ortodox Târgu Lăpuș

1990 - 1992 director economic la reînființatul Institut Teologic Universitar Ortodox Cluj-Napoca.

1992-1993 secretar la Facultatea de Teologie Ortodoxă Cluj-Napoca, cu atribuții de director educativ.

Din octombrie 1992, până la finele anului școlar 1993-1994 suplinește orele de Catehetică și Omiletică (anii III, IV și V) la Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Cluj-Napoca.

1994-2008 lector la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, la disciplinele „Formare Duhovnicească” (duhovnic I) și „Teologie Pastorală”.

Din anul 2008 până în prezent conferențiar titular la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, la disciplinele: „Teologie pastorală; Spiritualitate bizantină: arta pastorală la Sfinții Părinți”

În perioada 1990-1998 slujește ca îmbisericit la parohia Sf. Ioan Botezătorul (cartier Mărăști), între 1998 și 2007, la parohia Schimbarea la Față, iar din 2007 la parohia Nașterea Domnului (cartier Gheorgheni) din Cluj-Napoca.

AFILIERI:

- Comisia de Istorie Bisericească Comparată din România 2000.
- Centrul de Studii Istorice și Teologice Comparate „Ioan Lupaș”, Cluj-Napoca.
- membru al Centrului de Studii Ecumenice și Interreligioase Cluj-Napoca, UBB, 2006.
- Centrul de Studii Biblice, Patristice, Catehetice și Pastorale, mănăstirea Nicula.
- Asociația pentru Dialog între Știință și Teologie din România, Polul Cluj, ADSTR.
- Societatea Culturală Româno-Israeliene SCRI.
- ASTRA Despărțământul “Mihail Kogălniceanu” Iași.

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ:

Volume publicate:

1. *Maica Domnului - Chipul femeii în Noul Testament*, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, Cluj-Napoca, 1995, 109 p.
2. *Didahiile, norme de educație și pastorație*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, 272 p.
3. *Manuscrise omiletice, acte de spiritualitate românească, sec. al XVIII-lea – mijlocul sec. XIX*, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2004, 202 p.
4. *Pastorație și istorie la Episcopul Nicolae Colan în Transilvania, 1940-1944*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2007, 269 p.
5. *Ioan Lupăș (1880-1967) - Slujitor al științelor istorice, al învățământului și al Bisericii*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, 242, p. Coautori: Nicolae Edroiu, Alexandru Moraru, Dorel Man și Veronica Turcuș.
6. *Alexandru Lapedatu (1876-1950) – Ctitor de instituții științifice și cultural-bisericești*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2009, 223 p. Coautori: Nicolae Edroiu, Alexandru Moraru, Dorel Man și Veronica Turcuș.
7. *Pastorație și duhovnicie*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2009, 285 p.
8. *Educație, conștiință, mărturisire*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, 200 p. în colaborare cu Pr. lect. dr. Gheorghe Șanta și Dr. Dacian But-Căpușan
9. *Mărturii pastorale, culturale și sociale în Mitropolia Ardealului (1952-1989)*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2013, 320 p.

Articole și studii:

1. *Formarea duhovnicească în instituțiile de învățământ teologic*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XXXVIII, nr. 1-2, 1993, p. 161-167.
2. *Gânduri de Crăciun*, în rev. Renașterea, nr. 12, 1993, p. 3.
3. *Femeia creștină*, în rev. Renașterea, nr. 2, 1994, p. 2.
4. *Tradiția Apostolică*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XXXIX, nr. 1-2, 1994, p. 180-186.
5. *Femeile mironosițe*, în rev. Renașterea, nr. 5, 1994, p. 2.
6. *Maica Domnului, fiică a pământenilor* în rev. Renașterea, nr. 9/1994, p. 2
7. *Sfinții Părinți despre Tradiția Apostolică*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XL, nr. 1-2, 1995, p. 199-205.
8. *Sfânta Tradiție* în rev. Renașterea, nr. 1/1995, p. 8
9. *Praznicul Bunei Vestiri* în rev. Renașterea, nr. 3/1995, p. 2
10. *Maica Domnului, ocrotitoarea creștinilor* în rev. Renașterea, nr. 7-8/1995
11. *Nume și chipuri de femei din Noul Testament* în rev. Deisis – Spiritualitate și cultură ortodoxă, editată de Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală, nr. 2, 1995, p. 29-30, Regensburg-Germania.
12. *Contribuția lui Antim Ivireanul la dezvoltarea didahiilor românești*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XLI, nr. 1-2, 1996, p. 77-94.
13. *Maica Domnului, izvorul vieții în gândirea lui Antim Ivireanul* în rev. Renașterea, nr. 9/1996, p. 11
14. *Prezența didahiilor în viața comunităților românești în secolul al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XLII, nr. 1-2, 1997, p. 129-138.
15. *Teolog și student* în rev. Itinerarii (publicația studenților Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca), nr. 6/1997, p. 12.
16. *Mărturia unei vieți*, în rev. Renașterea, nr. 11, 1997, p. 8.

17. *Cuvântarea religioasă în sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea. Izvoare*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XLIII, nr. 1-2, 1998, p. 163-168.
18. *Mesaj duhovnicesc*, în rev. Itinerarii, nr. 11-12, anul IV, 1998, p. 2.
19. *Nicolae Ivan întemeietor de instituții bisericești și economice*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XLIV, nr.1-2, 1999, p. 210-220.
20. *Sfânta proorociță Ana și femeia creștină* în rev. Dynamis, supliment al rev. Renașterea, nr. 2/1999 februarie, 1999, vol. II, p. 15-16.
21. *Profesorul Onufrie Vințeler la 70 de ani*, în rev. Steaua, nr. 7-8, anul LI, iulie-august 2000, p. 31.
22. *Un distins preot și profesor, Onisie Moraru*, în vol. *Onisie Morar – o credință, un drum, o viață*, ediție îngrijită de Rodica-Ana Dan, Valeria-Gemma Moraru, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2000, p. 73.
23. *Duhovnicie și responsabilitate sacramentală*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XLVI, nr. 1-2, 2001, p. 219-227.
24. *Manuscrisul nr. 30 din Biblioteca Andrei Șaguna – Sibiu, document de spiritualitate românească*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XLVII, nr. 1-2, 2002, p. 191-201.
25. *Manuscrisul „Cuvântare” din Fondul Șaguna*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul XLVIII, nr. 1-2, 2003, p. 46-57.
26. *Fapta lui Tănase Todoran în conștiința urmașilor. O scrisoare document din anul 1887 privind revolta de la Salva*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul LI, nr. 1, 2006, p. 175-186.
27. *Visarion Puiu, un ierarh al românilor de pretutindeni*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul LI, nr. 2, 2006, p. 125-132. publicat și în vol. *Românii din afara granițelor țării*, Ed. Demiurg, Iași, 2006, p. 87-93.
28. *Nicolae Colan la Chișinău (1917-1918)* în vol. *Românii din afara granițelor țării*, Ed. Demiurg, Iași, 2006, p. 123-128.
29. *Repere pastorale pentru o apologetică creștină*, în rev. Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa, anul LII, nr. 1, 2007, p. 147-150.
30. *Teologul și cărturarul martir, Protopop Dr. Florea Mureșanu*, în Anuarul I (1990-1992) al Institutului Teologic Universitar Cluj-Napoca, Ed. Arhidiecezana, 1998, p. 307-314.
31. *Mitropolitul Antim Ivireanul, educator duhovnicesc și misionar*, în Anuarul II al Facultății de Teologie Ortodoxă, 1992-1994, Ed. Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1999, p. 251-260.
32. *Repere ale gândirii teologice a Mitropolitului Antim Ivireanul reflectate în Didahii*, în Anuarul III al Facultății de Teologie Ortodoxă, 1994-1996, UBB Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Ed. Arhidiecezana, 1999, p. 207-216.
33. *Repere bizantine: Georgios Genistos Plethon (1359-1452)*, în Anuarul IV, 1996-1998, UBB Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Ed. Renașterea, 2003, p. 77-82.
34. *Responsabilitatea teologului în ziua de azi*, în Anuarul V, 1998-2000, UBB Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Ed. Renașterea 2003, p. 361-364.
35. *Cuvântarea religioasă: evoluție și impact – sec. XVIII*, în Analele științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă, Tomul VI, 2000-2002, Cluj-Napoca, Ed. Renașterea, p. 291-296.
36. *Mitropolitul Andrei Șaguna, personalitate marcantă a literaturii omiletice din Transilvania*, în Analele Științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă, Tomul VII, 2002-2004, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, p. 288-291.

37. *Personalități laice despre Episcopul Nicolae Colan*, în vol. *Omagiu Mitropolitului Nicolae Colan (1893-1993)*, vol. îngrijit de Alexandru Moraru, 1995, Ed. Arhiepiscopala, Cluj-Napoca, p. 125-136.
38. *Din gândirea teologică și realizările Mitropolitului Acad. Nicolae Colan*, în vol. *Teologie și spiritualitate ortodoxă, Mitropolitul Acad. Nicolae Colan*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, p. 7-11.
39. *Vechi tipărituri românești care atestă perpetuarea credinței strămoșești în conviețuirea populației transilvănene din sec. XVII-XIX*, în vol. *Oameni și idei. Probleme de filologie, omagiu profesorului universitar doctor Onufrie Vințeler cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani*, vol. îngrijit de Dorel Man și Diana Tetean, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2001, p. 224-230.
40. *Repere doctrinare ale teologisirii veghetorului de turmă Antim Ivireanul*, în vol. *Grai maramureșean și mărturie ortodoxă. Prea Sfințitului Episcop Justinian al Maramureșului și Sătmarului la împlinirea vârstei de 80 de ani*, ediție îngrijită de Iustin Hodea-Sigheteanul, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, Baia-Mare, 2001, p. 271-285.
41. *Tipărituri românești transilvănene în sprijinul bunei conviețuiri*, în vol. *Toleranță și conviețuire în Transilvania, secolelor al XVII-lea – al XIX-lea*, editat în cadrul Grantului „Teologie și cultură transilvană în contextul spiritualității europene în sec. XVI-XIX”, Cod CNCISIS 29/1999, coordonator Ioan Vasile Leb, Ed. Limes și Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, p. 138-141.
42. *Îndrumarea duhovnicească la Mitropolitul Antim Ivireanul*, în vol. *Biserica și multiculturalitate în Europa sfârșitului de mileniu*, editat în cadrul Grantului nr. 62, cod CNCISIS 333/2000, cu titlul “Teologie și cultură transilvană în contextul spiritualității europene în sec. XVI - XIX”, coordonator Ioan-Vasile Leb și îngrijitor de ediție, Dorel Man, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, p. 396-402.
43. *Părintele duhovnicesc*, în vol. *Nicula – icoana neamului. 450 de ani de atestare documentară a Mănăstirii Ortodoxe Nicula (1552-2002)*, coordonare: P. S. Vasile Someșanul, Arhim. Dumitru Cobzaru, Ed. Eclesia, Nicula, 2002, p. 155-162.
44. *Pagină de pateric românesc*, în vol. *Meditații duhovnicești*, Serafim Man, coord. Viorel Hodiș și Dorel Man, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, Baia-Mare, 2002, p. 11-18.
45. *Două predici transilvănene în manuscris din anul 1708 și 1836: acte de spiritualitate românească*, în vol. *Studii de istorie medievală și premodernă, omagiu profesorului Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române*, îngrijit de Avram Andea, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, p. 191-201.
46. *Manuscrise din Fondul Șaguna*, în rev. *Acta Musei Porolissensis*, anul XXVII, *Istorie-Etnografie-Artă*, Zalău, 2005, p. 47-53.
47. *Un nou manuscris al Mitropolitului Andrei Șaguna*, în vol. *In memoriam: Mitropolitul Andrei Șaguna, 1873-2003*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2003, p. 123-132.
48. *Pilda unei jertfe pentru neam și credința strămoșească*, în vol. *Mărturie și Martiriu în Transilvania secolului al XVIII-lea. In Memoriam: Eroului Tănase (Atanasie Todoran) din Bichigiu*, coordonatori Dorel Man și Flore Pop, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2004, p. 199-204.
49. *Dimensiunea culturală a Bisericii și societății la sfârșitul sec. al XVII-lea și începutul sec. al XVIII-lea*, în vol. *Oameni și idei. Studii de filologie, omagiu profesorului universitar doctor Onufrie Vințeler cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani*, îngrijit de Dorel Man și Diana Tetean, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2005, p. 207-221.

50. *Cinstirea Sfintei Fecioare Maria, oglindită în Didahiile lui Antim Ivireanu*, în Revista artelor și profesiilor liberale „Filarmonia”, anul I, nr. 8-9, noiembrie-decembrie 2005, p. 43.
51. *Cuvântarea funebră, evoluție și impact*, în vol. *Căzut-a cununa capului nostru...*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2006, p. 9-21, ediția a II-a îngrijită de Pr. Dr. Dorel Man, în cadrul Centrului de Studii Istorice Comparate „Ioan Lupaș” Cluj-Napoca.
52. *Repere ortodoxe pastoral-misionare*, p. 134-138 în vol. *Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și istorie. Biblie și multiculturalitate III*, editat în cadrul Grantului CNCISIS – 147/2004, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2006, coordonator Ioan Chirilă.
53. *Dimensiunea religioasă a lui Ștefan cel Mare în unele lucrări din istoriografia comunistă (1947-1964)*, în vol. *Structura etnică și confesională a Transilvaniei Medievale (sec. IX-XIV). Sfântul Ștefan cel Mare – 500 de ani (1504-2004)*, coordonator Ioan Chirilă, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2007, p. 297-308.
54. *Parohia ortodoxă astăzi*, în vol. *Omagiu Părintelui Prof. Univ. Dr. Ioan I. Ică, la împlinirea vârstei de 75 de ani: 1932-2007, 40 de ani de teologhisire*, coordonare: Valer Bel, Dacian But-Căpușan Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2007, p. 173-178.
55. *Protopopul Dr. Ioan Lupaș - Pastorația și predica*, în vol. *Cuvântări bisericești*, Protopop Dr. Ioan Lupaș, Ed. Renașterea Cluj Napoca 2007, p. 5-10, vol. îngrijit de pr. dr. Dorel Man.
56. *Viața în cuvinte*, în vol. *In Honorem, Părintelui Simion Cristea*, Ed. Iris Mar, București, 2007, p. 7-10, vol. îngrijit de Pr. Dr. Dorel Man.
57. *Dimensiunea discursului religios la Mitropolitul Andrei Șaguna (1809-1873)*, în vol. *Strategii discursive VIII Partea II-a*, Colocviul Internațional de Științe ale Limbajului Eugen Coșeriu, Chișinău – ediția 2005, Centrul Editorial-Poligrafic al USM, Chișinău 2006, p. 945-949.
58. *Protopop Prof. Ion Goron – omul și opera*, în *Analele Științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă*, Tomul VIII, 2004-2005, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca 2007, p. 271-278
59. *Dimensiunea teologică-pastorală a operei mitropolitului Nicolae Colan* în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă*, Tomul IX, 2005-2006, p. 251-261.
60. *Lexicul religios în Dicționare românești*, în vol. „Movni i conțeptualni kartini svitu” Vipusk 21 Ceastina 2, Universitet Imeni „Taraș Șevcenco”, Kiev, 2007, pp. 197-201.
61. *Textele biblice, izvor al predicilor Mitropolitului Antim Ivireanul (1650-1716)*, în volumul *Slavonic Literatures within the World Context*, Internațional Conferece, October 12-14, 2005, Minsk, Tom I, Minsk, 2007, Editura Centrul de tipărire a Universității, p. 66-70.
62. *Ardelenii și Unirea Basarabiei cu Romania*, în vol. *Românii din afara granițelor țării. 90 de ani de la întregirea Regatului României*, Casa Editorială Demiurg Iași, 2008, p. 46-52.
63. *Episcopul Nicolae Colan la hramul Mănăstirii Topilița (1940-1944)* în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, seria *Theologia Ortodoxă*, an LIII, nr. 2/2008, p. 228-238.
64. *Confesiune și misiune în Transilvania, la Episcopul Nicolae Colan (1940-1944)*, în vol. *Ethos și etnos. Aspecte teologice și sociale ale mărturiei creștine*, coordonator Ștefan Iloaie, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008, p. 363-373.
65. *Dimensiunea teologică-pastorală a operei Mitropolitului Nicolae Colan*, în rev. *Rost, Sf. Gheorghe*, 2008, anul VI, nr. 63.
66. *Canonul de pocăință sau epitimia – mijloc de terapie duhovnicească și secretul spovedaniei*, în vol. *omagial Un neobosit slujitor al Bisericii Preasfințitul Episcop –*

- Vicar Vasile Someșanul*”, coordonatori: Ioan Chirilă și Cristian Bârsu Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, p. 181-188.
67. *Parohia ortodoxă. Studiu actual și perspective*, în *Credință și viață în Hristos*. Anuarul Episcopiei Sălajului, anul I, 2008, Ed. Episcopiei Sălajului „*Credință și viață în Hristos*”, Zalău, 2009, pp. 347-353.
  68. *Preot, parohie, enoriași*, în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul LIV, nr. 1, 2009, pp. 177-182 și în *Credință și viață în Hristos*. Anuarul Episcopiei Sălajului, anul III, 2010, Ed. Episcopiei Sălajului „*Credință și viață în Hristos*”, Zalău, 2011, pp. 293-301.
  69. *Academicianul Alexandru Lapedatu (1867-1950). Atitudini eclesiale*, în vol. *Românii din afara granițelor țării. Identitate și multiculturalitate în Bucovina istorică*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2009, p.105-122.
  70. *Biserica și societatea Brâncovenească la Sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea*, în vol. *Pe urmele trecutului, profesorului Nicolae Edroiu la 70 de ani*, coordonatori: Susana Andea, Ioan Aurel Pop, Academia Română, Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2009, p. 323-333.
  71. *650 ani de la intrarea în împărăția lui Dumnezeu a Sfântului Grigorie Palama (1359-2009)* în Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, Cluj-Napoca, tomul XII (2008-2009), p. 75-82, preluat și în graiulortodox.wordpress.com 17.03.2014.
  72. *Cuvânt și pastorație la Sfântul Vasile cel Mare* în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa*, anul LIV, nr. 2/2009, p. 129-134.
  73. *Fecioara Maria Născătoare de Dumnezeu* în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, seria Theologia Orthodoxa*, anul LV, nr. 2/2010, p. 227-231.
  74. *Rolul Didahiilor Mitropolitului Antim Ivireanul (1650-1716) la promovarea dezideratelor naționale* în vol. *Românii din afara granițelor țării. Identitate și multiculturalitate în Bucovina istorică*, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2010, p. 241-245.
  75. *Teologul și cărturarul martir Florea Mureșanu*, în rev. *ROST* nr. 97/2011, anul IX, p. 19-23.
  76. *Sfântul Grigorie Palama (+1359) în literatura teologică românească*, în vol. *In Honorem Magistri Onufrie Vințeler*, coordonator Diana Tetean, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2011, p. 217-231.
  77. *70 de ani de la Dictatul de la Viena. Pastorală „De la inimă la inimă” din octombrie 1940, a Episcopului Nicolae Colan*, în „*Revista Română*”, Editor: ASTRA – Despărțământul Mihail Kogălniceanu – Iași, anul XVII, nr. 4 (66) noiembrie 2011, p. 16-18.
  78. *Pastorația persoanelor dependente. Fenomenul alcoolismului dintr-o perspectivă teologică*, în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Theologia Orthodoxa*, anul LVI, nr. 1/2011, p. 135-144 și în *Credință și viață în Hristos*. Anuarul Episcopiei Sălajului, anul IV, 2010, Ed. Episcopiei Sălajului „*Credință și viață în Hristos*”, Zalău, 2012, pp. 351-364.
  79. *Pastorală „de la inimă la inimă”, din octombrie 1940, a Episcopului Nicolae Colan - 70 de ani de la Dictatul de la Viena* în Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, Cluj-Napoca, tomul XIII (2009-2010), p. 425-431 și în rev. *Angvstia*, 15 (2011), p. 105-115 .
  80. *“Vindecarea trupească și sufletească prin Sfânta Taină a Maslului”* în vol. *Medicină și teologie: in honorem prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012, pp. 210-216, editori: Alexandru Moraru, Gabriel-Viorel Gârdan,

81. *Misiune și pelerinaj la mănăstirea Rohia (1941-1944)* în rev. *Studia Universitatis Septentrionis – Theologia Orthodoxa*, nr. 2/2012, p. 145-161.
82. *Episcopul Nicolae Colan – pe căile apostoliei în secuime 1941-1943* în vol. *Profesiuniștii noștri 5. Ioan Lăcătușu arhivist, istoric, sociolog la 65 de ani II Studii. Istorie, etnografie, sociologie, cultură*, Ed. Eurocarpatica, Sfântul Gheorghe, 2012, p. 415-422, ediție îngrijită de Vasile Stancu.
83. „1700 de ani de la legiferarea creștinismului. Re-nașterea creștinătății de la anul 313” în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, seria *Theologia Orthodoxa*, an LVIII, nr. 1 /2013, pp. 83-88.
84. „1700 Years from the Enactment of Christianity. Re-birth of Christianity in the Year 313” în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, seria *Theologia Orthodoxa*, anul LVIII, nr. 1 /2013, pp. 89-94.
85. „*Fapta lui Tănase Todoran din anul 1763 în conștiința urmașilor : o scrisoare-document din anul 1887 privind revolta de la Salva*” în vol. *250 de ani de la martiriul sfinților mărturisitori născuți 1763-2013 Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu. Studii de istorie religioasă și dreptul feudal transilvănean din secolul al XVIII-lea*, coordonatori Dorel Man și Flore Pop, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2013, p. 250-261.
86. “250 de ani de la martiriul sfinților mărturisitori născuți 1763-2013 – pilde pentru credința strămoșească” în rev. *Astra clujeană*, nr. 1-2/2013, p. 43-36.
87. *Ο Άγιος Γρηγόριος Ο Παλαμας (1296-1359)*
Εις την Ρουμανικην Θεολογικην γραμματειαν în rev. *Ορθοδοξος τυπος* , 5 iulie 2013, p. 5.
88. *Valențele apei. Repere biblice și patristice* în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, seria *Theologia Orthodoxa*, anul LVIII, nr. 2 /2013, p. 119-124, publicat și în vol. *Dreptul și guvernarea apei în Uniunea Europeană. Studii asupra Europei Centrale și de Est*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2013, p. 24-30, editor Flore Pop.
89. *The Significance of Water. Biblical and Patristic References* în rev. *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, seria *Theologia Orthodoxa*, anul LVIII, nr. 2 /2013, p. 125-132.
90. *Cuvânt și pastorație la Sfântul Vasile cel Mare* în vol. *Revelații ale unității la Sfinții Părinți capadocieni*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2013, p. 247-250, coordonatori: Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb, Pr. lect. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan și Dr. Dacian But-Căpușan,
91. *Valențele familiei creștine* în *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă, Cluj-Napoca*, tomul XV (2011-2012), p. 293-392.
92. *Predică la Duminica a XV-a după Rusalii. Înțelegerea Legii-Legea Iubirii* în vol. *Cuvântul Tău este adevărul (Ioan 17,17). Predici ale teologilor clujeni la Duminicile Octoihului*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, p. 133-136, (coord. Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și Pr. prof. dr. Liviu Vidican-Manci)
93. *Pr. prof. dr. Florea Mureșanu (1907-1961)* în vol. *90 de ani de la înființarea Academiei Teologice din Cluj 1924-2014*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, p. 38 (coord.: pr. Vasile Stanciu, pr. Ștefan Iloaie)
94. *Biserica și societatea românenească în epoca brâncovenească* în vol. *Euharistie, Spovedanie, Martiriu*, vol. I, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, p. 435-457 (coord. Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu și Pr. lect. univ. dr. Adrian Podaru),
95. *250 de ani de la revolta lui Tănase Todoran din anul 1763 pentru apărarea credinței strămoșești* în vol. *Românii din afara granițelor țării. Perspective culturale europene*, Ed. Studis, Iași, 2014, p. 116-121 (coord. Liviu Papuc).

În curs de apariție:

1. *Repere pentru discursul religios. Didahiile Sfântului Antim Ivireanul* în volumul omagial dedicat Pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb la împlinirea vârstei de 60 de ani
2. *Opera și personalitatea Mitropolitului Nicolae Colan în cercetarea istorică, realizată de către Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru* în volumul omagial dedicat Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru la împlinirea vârstei de 65 de ani: *Teologie și istorie: În onoare Pr. prof. univ. dr. Alexandru Moraru*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2014, coord. Pr. lect. univ. dr. Gabriel-Viorel Gârdan, Pr. asist. dr. Cosmin Cosmuța.
3. *Legiferarea și renașterea creștinismului la anul 313* în rev. Ορθοδοξος τυπος , 2015.

VOLUME ÎNGRIJITE ȘI COORDONATE:

1. *Pastorale*, Mitropolitul Nicolae Colan, Ed. Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1995, 283 p.
2. *Un buchet de pilde și învățături creștine*, Arhimandrit Serafim Man, Ed. Episcopiei Maramureșului și Sătmarului, 1995, și ed. a II-a Ed. Renașterea Cluj-Napoca, 2006, 207 p.
3. *Grai și suflet românesc*, Prot. Dr. Florea Mureșanu, Colecția Mărturisitorii de după gratii - 1, Ed. Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1997, 384 p.
4. *Preoția și arta pastorală*, Dr. Irineu Pop Bistrițeanul, Ed. Arhidiecezana, Cluj-Napoca, 1997, 130 p.
5. *Icoana de la Nicula*, Dr. Irineu Pop Bistrițeanul, Ed. Mănăstirii Nicula, 1997, 95 p.
6. *Cuvântări duhovnicești*, vol. III: *Cuvântul dragostei*, Dr. Irineu Pop Bistrițeanul, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1997, 217 p.
7. *Teologie și spiritualitate ortodoxă. Studii, articole, traduceri*, Mitropolitul Academician Nicolae Colan, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, 234 p.
8. *Eminescu economist și gânditor politic*, Ilie Hașeganu, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2001, 106 p., vol. îngrijit împreună cu Onufrie Vințeler.
9. *Biserica și multiculturalitate în Europa sfârșitului de mileniu*, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001, 461 p.
10. *Întâia carte de învățătură pentru tineretul român de lege răsăriteană și pentru tot românul iubitor de Hristos*, Colecția Mărturisitorii de după gratii - 2, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2001, 238 p.
11. *Meditații duhovnicești*, Serafim Man, Ed. Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmarului, Baia Mare, 2002, 484 p., coordonator împreună cu Viorel Hodiș.
12. *Oameni și idei. Probleme de filologie*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2001,
13. *Cuvântări bisericesti pentru sărbătorile domnești*, Mitropolitul Andrei Șaguna, Ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003, 174 p.
14. *Mărturie și martiriu în Transilvania secolului al XVIII-lea In Memoriam: Eroului Tănase (Atanasie) Todoran din Bichigiu*, Ed. Renașterea Cluj-Napoca, 2004, 273 p., vol. îngrijit împreună cu Flore Pop.
15. *Hristos a înviat - Predici la praznicile împărătești și în perioada Triodului*, Prot. Prof. Dr. Simion Radu, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2005, 153 p.
16. *Oameni și idei. Studii de filologie, omagiu profesorului universitar doctor Onufrie Vințeler cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani*, vol. îngrijit împreună cu Diana Tetean Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2005, 405 p.

17. *Duhovnicul Serafim Man de la Mănăstirea Rohia - la ceas aniversar*, Ed. Mănăstirii Rohia, 2005, 167 p.
18. *Căzut-a cununa capului nostru ...*, Prot. Dr. Ioan Lupaș, ed. a II-a, Ed. Presa Universitară Clujeană, 2006, 201 p.
19. „*Nu plânge*” - *Necrologuri*, Prot. Prof. Dr. Simion Radu, Ed. IRIS MAR, București, 2006, 369 p.
20. *Cuvântări bisericești*, Prot. Dr. Ioan Lupaș, Ed. Renașterea, 2007, 134 p.
21. *In honorem Părintelui Simion Cristea*, Ed. IRIS MAR, București, 2007, 214 p.
22. *Curs de apologetică ortodoxă*, Prot. Prof. Ion Goron, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, 185 p.
23. *Fluierul de oțel – dramă istorică*, Pașcu Balaci, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2008, 163 p.
24. *Simbolul credinței. O sinteză dogmatică*, Pr. prof. univ. dr. Isidor Todoran, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, 137 p, vol. îngrijit împreună cu Pr. prof. dr. Ioan Ică sr.
25. *Postul Vechiului și Noului Legământ*, Pr. Gavril Relea, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, 127 p.
26. *Manual de tipic bisericesc ortodox*, Florian Geomolean, ed. a II-a revizuită și adăugită, îngrijită împreună cu Cezar Login, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2010, 210 p.
27. *250 de ani de la martiriul sfinților mărturisitori născuțeni 1763-2013 Atanasie Todoran din Bichigiu, Vasile din Mocod, Grigore din Zagra și Vasile din Telciu. Studii de istorie religioasă și dreptul feudal transilvănean din secolul al XVIII-lea*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2013, 396 p., coordonator împreună cu Conf. dr. Florea Pop.
28. Prot. Dr. Florea Mureșanu, *Chemare la sfințenie*, mărturisiri & manuscrise edite și inedite, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, 174 p.

REFERENT ȘTIINȚIFIC:

La volumele:

1. *Sub stelele nopții*, de Simion Cristea, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2004, 203 p.
2. *Și azi mă duce gândul...*, de Petru Toacsen, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2005, 125 p.
3. *Un martir între martiri: preotul mucenic Grigorie Danciu (1915-1944)*, de dr. Dacian But-Căpușan, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2015, 122 p.

CURSURI ELABORATE

- *Bizantinologie*, pentru specializarea Teologie pastorală, nivel licență,
- *Omiletică practică*, pentru specializarea Teologie pastorală, nivel licență,
- *Mărturie creștină și filantropie – suport de curs*, pentru nivel master.

PARTICIPĂRI LA SIMPOZIOANE NAȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE:

1. Cluj-Napoca, Simpozionul național cu tema: *Teologie și cultură transilvană în contextul spiritualității europene, în sec. XVI-XIX*, organizat de Facultatea de Teologice Ortodoxă din Cluj-Napoca, 6-8 noiembrie 1998, cu comunicarea intitulată: *Îndrumarea duhovnicească la Mitropolitul Antim Ivireanul*.
2. Zalău – România, 2004, 26-28 octombrie – Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău, sesiunea de comunicări științifice intitulată *Istorie și civilizație în Nord-Vestul*

- României, cu referatul *Manuscrise din fondul Șaguna*, publicat în volumul *Acta Mvsei Porolissensis, XXVII, Istorie-Etnografie-Artă, Zalău, 2005, p. 47-52.*
3. Cluj-Napoca, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Sesiunea de comunicări Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004), prilejuită de comemorarea a 500 de ani de la moartea marelui voievod, 2 iulie 2004, cu comunicarea *Dimensiunea religioasă a lui Ștefan cel Mare în unele lucrări din istoriografia comunistă (1947-1962).*
  4. Minsk – Belarus – Universitatea de Stat Belarus, Facultatea de Filosofie, 12-14 octombrie 2005, cu referatul *Textele biblice, izvor al predicilor Mitropolitului Antim Ivireanul (1650-1716)*
  5. Chișinău – Republica Moldova, Universitatea de Stat, Facultatea de Litere și Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, Colocviul internațional de științe ale limbajului: „Stategii discursive”, 12-16 mai 2005, cu referatul: *Dimensiunea discursului religios la Mitropolitul Andrei Șaguna*, în curs de publicare.
  6. Kiev – Ucraina, Universitatea Națională Taras Grigorovici Șevcenco”, Institutul de Filologie, Catedra de Lingvistică generală și filologie clasică, 16-18 mai, 2006, cu referatul: *Lexicul religios în dicționare românești*, în curs de publicare.
  7. Iași – Chișinău, Despărțământul Astra „Mihail Kogălniceanu”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Evoluție istorică și situația prezentă în contextul integrării României în Uniunea Europeană”, cu referatul *Visarion Puiu, un ierarh al românilor de pretutindeni*, publicat în volumul cu același titlu, Ed. Demiurg, Iași, 2006, p. 87-93.
  8. Miercurea-Ciuc, Sesiunea Națională de Comunicări Științifice: *Românii din sud-estul Transilvaniei, Istorie, Cultură, Civilizație*, Ediția a XIII-a, 24-25 septembrie 2007, cu referatul: *Nicolae Colan pe căile apostoliei în județele Harghita și Covasna (1940-1944)*
  9. Iași – Cahul – Chișinău, Republica Moldova, Despărțământul ASTRA „Mihail Kogălniceanu” Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” - Iași, Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” – Cahul, Republica Moldova, Simpozionul Internațional „Românii din afara granițelor țării. Coordonate istorice și naționale în cadrul european”, 1-4 noiembrie, 2007, cu referatul *Nicolae Colan la Chișinău(1917-1918) și lansare de carte Pastorație și istorie în Transilvania la episcopul Nicolae Colan, 1940-1944*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2007.
  10. Cluj-Napoca, Conferința internațională: *Etică-Etnie-Confesiune*, 4-6 decembrie 2007, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Teologie Ortodoxă, cu referatul : *Confesiune și misiune în Transilvania la Episcopul Nicolae Colan (1940-1944)*
  11. Cluj-Napoca, Mitropolia Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului. Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului, Spitalul Clinic Județean Cluj, Biserica „Sf. Luca” Cluj-Napoca. Simpozion ortodox „*Duhovnicie și consiliere. Punct de întâlnire în actul medical al preoșilor de caritate cu medicii*”, cu referatul: *Preotul duhovnic.*
  12. Sf. Gheorghe – Episcopia Ortodoxă Română a Covasnei și Harghitei. Centrul Ecclesiastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Liga tineretului Creștin-Ortodox Român Sf. Gheorghe, *Simpozionul „Perenitatea operei Mitropolitului Nicolae Colan” – 40 de ani de la trecerea la cele veșnice a ierarhului cărturar născut la Araci*, cu comunicarea *Dimensiunea teologic-pastorală a operei Mitropolitului Nicolae Colan și lansarea volumului „Pastorație și Istorie la Episcopul Nicolae Colan în Transilvania 1940-1944”* de Pr. Dr. Dorel Man, Ed. Renașterea”, Cluj-Napoca, 2007.

13. Iași-Chișinău, 8-12 aprilie 2008, *Simpozionul internațional: Românii din afara granițelor țării Iași-Chișinău: legături istorice*, cu referatul *Ardelenii și unirea Basarabiei cu România*.
14. Sf. Gheorghe, Centrul Eclesiaistic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Seminarul festiv: „La bicentenarul nașterii Ierarhului Andrei Șaguna – sărbătoare și cunoaștere”, 27 iunie 2008, *Zilele Andrei Șaguna – Ediția XVII-a 2008*, cu referatul *Opera omiletică șaguniană de la 1855*”
15. Miercurea Ciuc – Ministerul Culturii și Cultelor. Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni Centrul de cultură Arcuș; Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei; Centrul Eclesiaistic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”: Sesiunea Națională de Comunicări Stiințifice „Românii din sud-estul Transilvaniei, Istorie. Cultură. Civilizație” Ediția a XIV-a, 28-30 septembrie 2008, *cu comunicarea Protopopul academician Ioan Lupaș – slujitor al Bisericii și al neamului și lansarea volumului: Ioan Lupaș (1880-1967) Slujitor al Științelor Istorice, Învășămîntului și Bisericii*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, 242 p. de Nicolae Edroiu, Alexandru Moraru, Dorel Man, Veronica Turcuș
16. Cluj-Napoca, 2-4 noiembrie 2008, UBB, Facultatea de Teologie Ortodoxă Cluj Napoca, Conferința internațională: *Revelație și diversitate culturală, Evanghelia lui Hristos și diversitatea culturilor*, cu referatul: *Evanghelie și pastorație ortodoxă în context multiconfesional*.
17. Cluj-Napoca, 26-29 martie 2009, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Centrul de Studii Ecumenice și Interreligioase. Facultatea de Teologie Ortodoxă, Conferința internațională, Integrarea europeană și valorile Bisericii, cu referatul *Biserica Ortodoxă Română și diaspora românească europeană*.
18. Cluj-Napoca, 5-8 noiembrie 2009. Universitatea Babeș-Bolyai Facultatea de Teologie Ortodoxă, Conferința internațională, intitulată *Revelații ale unității la Sfinții Părinți Capadocieni*, cu referatul: *Cuvânt și pastorație la Sfântul Vasile cel Mare*
19. Iași, 20-22 noiembrie 2009, Despărțământul Astra „Mihail Kogălniceanu” Iași. Muzeul Literaturii române Iași, Simpozionul Internațional: Românii din afara granițelor țării. Europa de lângă noi. Identitate și multiculturalitate în Bucovina istorică. Familia Hurmuzachi – emblemă a istoriei naționale, cu referatul: *Academicianul Alexandru Lapedatu (1876-1950). Atitudini eclesiale*.
20. Iași, 11-14 noiembrie 2010, Despărțământul Astra „Mihail Kogălniceanu” Iași. Muzeul Literaturii române Iași, Simpozionul Internațional: Românii din afara granițelor țării. Istorie, cultură, spiritualitate, cu referatul: *Rolul Didahiilor Mitropolitului Antim Ivireanul (1650-1716) la promovarea dezideratelor naționale*
21. Cluj-Napoca, 2-5 noiembrie 2010, cu referatul: *Credință și mărturisire; istorie și actualitate*, 4-6 noiembrie 2010, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca.
22. Cluj-Napoca, 8-10 noiembrie 2012, cu referatul: *Diaconie și taumaturgie*, cu referatul: *Dinamica cultului public prin Sfânta Taină a Maslului*,
23. Cluj-Napoca, 10-11 octombrie 2013, Simpozionul Internațional: *Credință și Politică. Sfinții Împărați Constantin și Elena, promotori și apărători ai libertății religioase*.
24. Alba Iulia, 15-20 octombrie 2013, Despărțământul Astra „Mihail Kogălniceanu” Iași. Muzeul Literaturii române Iași, Simpozionul Internațional: Românii din afara granițelor țării. Perspective culturale europene, cu referatul: *250 de ani de la revolta lui Tănase Todoran din anul 1763 pentru apărarea credinței strămoșești*
25. Năsăud, 12 noiembrie 2013, colocviul: *Martiriu și sfințenie – 250 sfinții martiri și mărturisitori năsăudeni*, cu referatul: *250 de ani de la martiriul sfinților năsăudeni, model de credință strămoșească*

26. Cluj-Napoca, 3-6 noiembrie 2014 Simpozionul Internațional: *Euharistie, Spovedanie, Martiriu.*

MEMBRU PROIECTE DE CERCETARE (GRANTURI):

- Teologie și cultură transilvană în contextul spiritualității europene, cod CNCSIS 29/1999
- Biserică și multiculturalitate în Europa la sfârșit de mileniu, grant 62, cod CNCSIS 333/2000
- Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie, cod CNCSIS 147/2004.